

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

03 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2019, în cauza penală în privința lui

Potopnîc Nicolae xxx, născut la xxx, domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 13.11.2018 - 10.01.2019;

Instanță de apel: 21.01.2019 - 12.03.2019;

Instanță de recurs: 02.09.2019 - 03.03.2020;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 10 ianuarie 2019, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Potopnîc Nicolae a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.70 alin.(3¹) Cod penal, la 1 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate legată de circulația drogurilor pe un termen de 2 ani. Potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 1 ani.

Cererea acuzatorului de stat privind compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 1 680 lei pentru efectuarea Raportul de constatare tehnic-științific nr.34/125/1-R-4591 din 17 octombrie 2018, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, la 2 octombrie 2018 aproximativ la ora 22:00, pe bd. Traian nr. 23/1, scara 3, etajul 16, mun. Chișinău a fost stabilită posesia de către Potopnîc Nicolae, a substanțelor psihotrope interzise, conștientizând caracterul infracțional al acțiunilor sale și efectul sancțiunii penale.

Conform Raportului de constatare tehnico-științific nr.34/125/1 -R-4591 din 17 octombrie 2018 s-a stabilit că masa vegetală uscată, de culoare galbenă, predată benevol de către Potopnîc Nicolae la 02 octombrie 2018, reprezintă produs etnobotanic, care conține cannabinoidul sintetic MDMB(N)-2201, cu masa 1,63 gr.

Conform informației prezentate de IMSP Dispensarul Republican de Narcologie cu nr. 01-12/632 din 18 aprilie 2017 substanța MDMB(N)-2201

reprezintă analog al substanței stupefiante AB-PINACA-CHM, inclusă în Tabelul 1, Lista 2 aprobate prin Hotărâre Guvernului nr. 1088 din 05 octombrie 2004.

Conform listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, aprobate prin Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 (poziția 187) cantitățile substanțelor nominalizate constituie proporții deosebit de mari.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia în partea respingerii cerințelor procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului Potopnîc Nicolae în beneficiul statului a sumei de 1 680 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

În motivarea apelului a invocat că, sentința primei instanțe este neîntemeiată în partea respingerii cerinței privind încasarea cheltuielilor judiciare.

Totodată, a relevat că urmărirea și judecarea unei cauze penale implică cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedură, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și cu orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal. În cheltuielile ocazionate de administrare a probelor se includ și sumele pentru retribuția cuvenită experților și interpreților pentru serviciul care l-au adus justiției. Spre deosebire de procesul civil, unde sumele necesare acestor cheltuieli sunt avansate de către reclamant, prin plata taxei de timbru, la introducerea acțiunii, în cauzele penale, în care activitatea judiciară se desfășoară din oficiu, sumele necesare cheltuielilor de urmărire sau de judecată sînt avansate, de regulă, de stat, prin organul judiciar în fața căruia se află cauza penală.

La caz, a mai notat că suportarea de către organul de urmărire penală a unor cheltuieli judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o. Cheltuielile judiciare sînt imputabile celui condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Consideră, că obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2019, a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

A menționat, că aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Sa reținut că, sentința primei instanțe a fost contestată numai în partea încasării cheltuielilor judiciare, iar ce ține de încadrarea juridică, vinovăție și pedeapsă, sentința nu a fost atacată.

În continuare, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate a remarcat că, prima instanță întemeiat a respins solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul lui Potopnîc Nicolae a cheltuielilor de judecată în legătură cu efectuarea raportului de constatare tehnico-științific.

Totodată, instanța de apel a remarcat că acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Reiterând dispozițiile art.art.227, 229 Cod de procedură civilă, precum și prevederile art.art.2, 75 al Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, a relevat că raportul de constatare tehnico-științific, a fost ordonat de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii dacă obiectele depistate la inculpatul Potopnîc Nicolae conțin substanțe narcotice sau psihotrope, în urma săvârșirii infracțiunii de către inculpat, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării.

Mai mult, instanța de apel opinează, că cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare la caz, sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat. Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoarea.

În final, instanța de apel a considerat oportun de a respinge cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul lui Potopnîc Nicolae a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științific în mărime de 1 680 lei.

5. Procurorul, în temeiul pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia solicitând casarea parțială a acesteia, în partea respingerii încasării cheltuielilor de judecată, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului Potopnîc Nicolae, în beneficiul statului suma de 1 680 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, decizia instanței de apel în partea ce ține de soluția dispusă pe caz cu privire la cheltuielile judiciare suportate la efectuarea expertizei pretinse din contul inculpatului este neîntemeiată și contrară normelor procesuale, instanța neargumentat respingând solicitarea acuzării de a fi încasate de la inculpat cheltuielile suportate.

A menționat, că instanța de apel în cadrul examinării cauzei și emiterii hotărâri nu a luat în considerație faptul, că în prezenta cauză penală de către stat au fost suportate cheltuieli în sumă de 1 680 lei la realizarea expertizei, sumă ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art.art.227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art.art.385 alin.(1) pct.14), art.397 pct.5) Cod procedură penală, nu a dispus acest fapt.

Mai mult, acuzarea consideră că de către instanța de apel nu s-a ținut cont de faptul că, prin modificările survenite în Codul de procedură penală în vigoare din data de 09.02.2018, legislatorul a exclus prevederile art.143 alin.(2) Cod de procedură penală și deci norma legală care instituia obligația statului de a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale a fost exclusă. Acest fapt, adică faptul că statul deja nu mai are obligația imperativă a suporta acele plăți la efectuarea expertizelor în cauzele penale, luat în coraport cu dispoziția art.229 alin.(1) Cod de procedură penală și constituie temeiul ce impune suportarea cheltuielilor de judecată pretinse de la inculpat, or, după cum s-a expus, aceste cheltuielile au fost suportate de către stat doar din cauza că a fost comisă infracțiunea în cauză, în caz contrar aceste cheltuieli nu ar fi fost generate.

Suplimentar, acuzarea a remarcat că faptele au fost comise de către Potopnîc Nicolae la data de 02.10.2018, adică după modificarea prevederilor art.143 alin.(2) Cod de procedură penală, ceea ce impunea instanțele de judecată să fie aplicată legea în vigoare la momentul examinării cauzei penale.

A relevat, că abrogarea art.143 alin.(2) Cod de procedură penală, fiind apreciat un argument major în susținerea solicitării expuse de acuzare, are relevanță directă la caz, deoarece efectuarea măsurilor procesual - penale, costul cărora se solicită de a fi încasat de la inculpatul Potopnîc Nicolae, a fost petrecută după abrogarea alin.(2) art.143 Cod de procedură penală, prin Legea nr.316 din 22.12.2017 (publicată în MO nr.40-41108 din 09.02.2018), ceea ce denotă că argumentul invocat în cererea de recurs cu privire la faptul că „prevederile alin.(1) art.3 Cod de procedură penală, potrivit cărora în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei,, este aplicabil speței supuse analizei și de acestea urmează a ține cont.

Acuzarea pretinde, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de către procuror în apel, din ce reiese că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, ceea ce echivalează conform prevederilor art.435 Cod de procedură penală cu nerezolvarea fondului apelului, din care considerente decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei în apel.

6. Asupra recursului declarat a prezentat referință inculpatul Potopnîc Nicolae și avocatul acestuia, Bodean Ina, care s-au expus pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, motivând că, având în vedere starea financiar precară a inculpatului și familiei acestuia, solicită scutirea plății cheltuielilor judiciare în cuantum de 1 680 lei.

Totodată, au remarcat că criticile acuzatorului de stat sunt nefondate, iar instanța de judecată ierarhic-inferioară și-a motivat soluția adoptată, acordând eficiență prevederilor normelor procesual-penale la soluționarea chestiunii cu privire la neîncasarea cheltuielilor judiciare.

Au susținut, că instanța ierarhic-inferioară a statuat corect starea de fapt și de drept, ea aflându-se în deplină concordanță cu materialele cauzei și a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, fără a se constata temeiuri de casare a sentinței.

În continuare, au subliniat că, la caz ordonatorul expertizei judiciare a fost organul de urmărire penală, fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării. Astfel, consideră că în cazurile când expres a fost dispusă de organul de

urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Au mai invocat și obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și, implicit, asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului.

De asemenea, au accentuat că raportul de constatare tehnico-științific nr.34/125/1-R-4591 din 17.10.2018, prin care s-a determinat categoria și cantitatea substanței depistate asupra lui Potopnîc Nicolae, a fost ordonată de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii circumstanțelor cauzei, constituind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

În final, opinează că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, prin numirea efectuării constatării tehnico-științifice, reprezintă cheltuieli judiciare ce urmează a fi achitate din bugetul de stat, instanțele ierarhic-inferioare statuând întemeiat, că încasarea lor urmează a fi trecute în contul statului.

7. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii contestate, în partea cheltuielilor judiciare, din următoarele considerente.

Potrivit art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator. Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, instanță de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

În vederea soluționării apelului, instanță de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual penală, în cauza deferită judecătii instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Reieșind din sumarul recursului declarat de procuror, se constată că acesta este întemeiat în baza pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din conținutul recursului rezultă că, partea acuzării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel, în partea ce ține de faptul că instanța de apel a menținut sentința prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat, privind încasarea de la Potopnîc Nicolae a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 1 680 lei.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art.414 alin.(1), 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, astfel că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Deci, instanța de recurs reține că, prima instanță l-a recunoscut vinovat și l-a condamnat pe Potopnîc Nicolae în baza art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal, totodată a respins ca neîntemeiată solicitarea procurorului, privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată în sumă de 1 680 lei, soluție menținută de către instanța de apel. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că „...raportul de expertiză judiciară a fost ordonat de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii dacă obiectele depistate la inculpatul Potopnîc Nicolae conțin substanțe narcotice sau psihotrope, în urma săvârșirii infracțiunii de către inculpat, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării ... cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare la caz, sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului...”, astfel considerând necesar respingerea apelului procurorului.

Procurorul solicită încasarea de la Potopnîc Nicolae a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 1 680 lei, în legătură cu efectuarea raportului de constatare tehnico-științific nr.34/12/1-R-4591 din 17.10.2018.

Colegiul penal lărgit atestă că, la soluționarea chestiunii cu privire la încasarea sau neîncasarea din contul inculpatului Potopnîc Nicolae a cheltuielilor judiciare, ce țin de efectuarea expertizei judiciare, instanța de apel făcând trimitere la prevederile art.art.229 alin.(1), (3), 227 alin.(3), 143 Cod de procedură penală, art.art.2, 75 alin.(3) a Legii nr.68 din 14.04.2016, „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, a omis faptul că prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018 (publicată în Monitorul Oficial cu nr.40- 47 art.108 din 09.02.2018), a fost abrogat alin.(2) art.143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Totodată, se reține că alin.(1) art.143 Cod de procedură penală, prevede cazurile când expertiza judiciară se dispune și se efectuează în mod obligatoriu, care în același timp corespunde situației din speță, deoarece pentru a stabili dacă substanța depistată la inculpatul Potopnîc Nicolae reprezenta sau conținea

substanță stupefiantă, era necesară efectuarea unei expertize.

Deci, reieșind din concluziile expuse de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, Colegiul penal lărgit constată că, aceasta dispunând menținerea sentinței prin care a fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1 680 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile legislației procesual penale, adoptând o soluție pripită.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile admise de către instanță de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, or, instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a substitui instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate și să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, ținând cont de motivele expuse în pct.6 din prezenta decizie.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, în cauza penală în privința lui *Potopnîc Nicolae xxx*, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2019, în partea cheltuielilor de judecată și dispune rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei contestate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia pronunțată motivat la 11 mai 2020.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico